

Behandling i forrige Rigsdagssamling, men det fremkom saa sent, at det ikke naaede at blive behandlet til Ende. Jeg skal paa min Gruppes Vegne anbefale det til hurtig og velvillig Fremme. Herning er jo i Størrelse og Udvikling nu naaet saa langt frem, at det er naturligt, at der i Kommunen er opstaaet Ønske om at blive ophøjet til Købstad. Jeg haaber, at Loven kan naa at træde i Kraft den 1. April 1913.

Johnsen: I det Udvalg, der forrige Rigsdagssamling var nedsat angaaende et med det foreliggende ligelydende Lovforslag, blev det vedtaget at indhente forskellige Oplysninger, blandt andet Erklæring fra Købstadforeningens Bestyrelse. Ifølge denne Erklæring, som først modtoges samme Dag, som Rigsdagssamlingen sluttede, var der ikke Enighed i Bestyrelsen angaaende Spørgsmaalet, idet et Flertal paa 4 Medlemmer mente at kunne tilraade at imødekomme Hernings Ønske, medens 2 Medlemmer fandt „at maatte fraraade, at der saa længe den nuværende Rigsdagsvalglov bestaar, oprettes flere Købstæder.“ — Denne sidste Opfattelse er i god Overensstemmelse med den Betragtning, jeg gjorde gældende som min Hovedindvending imod Lovforslaget, da dette i forrige Samling var til første Behandling her i Tinget, idet Oprettelsen af nye Købstæder vil være til Skade for de eksisterende Købstæder, da de vil medføre en Forringelse af disses grundlovmæssige Indflydelse ved Landstingsvalgene, en Indflydelse, der, som Følge af den Retning, Udviklingen har taget derved, at Købstæderne er tiltaget i Folketal i langt stærkere Forhold end Landdistrikterne, allerede nu er meget ringere, end den burde være. Da der som bekendt i de senere Aar rundt omkring i Landet, navnlig ved Jernbanestationerne, er opstaaet en Mængde købstadlignende Pladser, der vilde have ganske samme Interesse i at blive oprettet til Købstæder, som Herning har, og det derfor er sandsynligt, at adskillige af disse Pladser vil følge i Hernings Spor, er det naturligt, at den Afgørelse, der her træffes, vil blive Rettesnoren i alle saadanne Tilfælde, og den faar derved en vidererækkende Betydning, end dersom det blot drejede sig om Herning. Om de paagældende Kommuner som saadanne vil have nogen økonomisk Fordel ved at blive Købstæder, turde vistnok være tvivlsomt, jeg mener i alt Fald, at det langt fra er sikkert. Derimod vil det ganske vist være af Interesse for flere

af Ejendomsbesidderne, idet de vil faa mindre Ejendomsskatter, end de nu har som Følge af Loven af 1903 om Ejendomsskyld, da Ejendommens Værdi efter denne bliver at lægge til Grund for Skatten i Stedet for som nu Hartkørnet, og ved mange af disse Ejendomme er Bygningerne jo en forholdsmæssig stor Del af Værdien. Denne Hensigt at lette Ejendomme i de købstadlignende Pladser for Ejendomsskatter, vilde i øvrigt kunne opnaas ikke blot paa den Maade, som her er foreslaaet, men ogsaa ad anden Vej, nemlig saaledes som det skete med Frederiksberg ved Loven af 7. April 1899, hvorved denne Kommune blev udskilt fra Amtsrads kredsen, uden at den blev Købstad; en lignende Ordning kan jeg ikke tænke mig vilde møde Modstand hverken i Rigsdagen eller hos Regeringen, naar der saa i det foreliggende Tilfælde er Enighed mellem Amtsråd og Sogneraad. Men skulde en saadan Ordning alligevel ikke tilfredsstille Herning fuldt ud, men man maatte sætte særlig Pris paa at faa Købstadbetegnelsen knyttet til Navnet, vil dette Ønske ogsaa kunne imødekommes uden derved at skade de eksisterende Købstæder, nemlig paa den Maade, at der indføres en Undtagelsesbestemmelse i Lovforslaget om, at for saa vidt Valg til Landsting angaar, vedbliver Herning at anses som Sognekommune. Men uden en saadan Bestemmelse vil jeg ikke anse det for forsvarligt at gaa med til Lovforslaget, saa meget mindre som Købstædernes Indflydelse paa Landstingsvalgene jo, som jeg før nævned, allerede nu er langt ringere, end den burde være. Hvis man hertil vil sige, at vi nu sandsynligvis staar overfor en Forfatningsforandring, og at den Fejl, som blev begaaet i 1866 overfor Købstæderne, da nok vil blive rettet, vil jeg dertil bemærke, at det jo ikke med nogen Sikkerhed kan siges, om vi faar en Forfatningsforandring i den nærmeste Tid, og om den da vil komme til at omfatte Købstæderne paa en saadan Maade, at de ikke som nu fordeles overfor Landdistrikterne med Hensyn til Landstingsvalgene. Det vilde være, forekommer det mig, ad en Omvej ved en almindelig Lov at ændre Grundlovens § 37, hvis man vil oprette nye Købstæder uden nævnte Undtagelsesbestemmelse, idet Grundlovens Bestemmelse er givet med de da eksisterende Købstæder for Øje, og man utvivlsomt ikke har tænkt sig, at der vilde blive oprettet nye Købstæder.

Jeg anbefaler Lovforslaget til videre Fremme og Behandling i et Udvalg, idet